

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 15.9.2006
KOM(2006) 508 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE
RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU**

**Vytvoření agro-environmentálních ukazatelů pro sledování stupně začlenění
environmentálních hledisek do společné zemědělské politiky**

{SEK(2006) 1136}

1. Úvod

Toto sdělení vzniklo z iniciativy Komise a jeho cílem je podat zprávu o činnosti vynaložené v souvislosti s vytvářením ukazatelů pro sledování stupně začlenění environmentálních hledisek do společné zemědělské politiky (dále jen „SZP“).

Věnuje se politickým souvislostem vytvoření těchto agro-environmentálních ukazatelů, analyzuje nutnost jejich vytvoření ve vztahu k postupující reformě SZP, hodnotí pokrok dosažený při jejich vytváření a označuje stěžejní úkoly a další kroky do budoucna. Na základě těchto skutečností Komise dospěla k názoru, že v zájmu splnění rostoucích potřeb politik je třeba dále propracovat, posílit a sjednotit informační systém ke sledování stupně začlenění environmentálních hledisek do SZP, a to zejména zřízením trvalého a stálého režimu jeho řízení.

Ke sdělení je připojen pracovní dokument zaměstnanců Komise, který se podrobně věnuje úsilí vynaloženému při vytváření a sestavování agro-environmentálních ukazatelů, představuje hlavní výsledky a rozpracovává návrhy uvedené v tomto sdělení.

2. VYTVOŘENÍ AGRO-ENVIRONMENTÁLNÍCH UKAZATELŮ V KONTEXTU PŘÍSLUŠNÝCH POLITIK

Na zasedání Evropské rady v Cardiffu (v červnu 1998) byla přijata zásada, že by ve všech politikách Společenství měl být začleněn environmentální rozměr. Rovněž byl zdůrazněn význam, který má vytvoření vhodných environmentálních ukazatelů pro posouzení dopadu různých hospodářských odvětví – včetně zemědělství – na životní prostředí a pro sledování pokroku při začleňování environmentálních hledisek.

Na zasedání Evropské rady v Helsinkách (v prosinci 1999) byla přijata strategie začlenění environmentálního rozměru do SZP. Strategie stanoví cíle začlenění tohoto rozměru, týkající se vody, využití území a půdy, změny klimatu a kvality ovzduší, jakož i krajiny a biologické rozmanitosti, a potvrzuje, že základním prvkem dlouhodobě udržitelného zemědělství je zachování přírodních zdrojů. Ve svých závěrech Rada požadovala, aby se pravidelně podávaly zprávy o pokroku při tomto začleňování vycházející z agro-environmentálních ukazatelů.

Na zasedání v Göteborgu (v červnu 2001) Evropská rada podpořila strategii EU pro udržitelný rozvoj¹ požadující, aby se v rámci rozhodovacích procesů zohledňovaly hospodářské, sociální a environmentální dopady všech politik. Rovněž přijala závěry Rady ve složení pro zemědělství (duben 2001) týkající se začlenění problematiky životního prostředí do SZP a udržitelného rozvoje v jejím rámci a vyzvala Komisi, aby pravidelně sledovala a hodnotila strategii Rady pro toto začlenění a aby nadále usilovala o zkvalitnění souboru agro-environmentálních ukazatelů a vymezila statistické potřeby s těmito ukazateli spojené.

¹ KOM(2001) 264, „Udržitelný rozvoj v Evropě pro lepší svět: strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj“.

Komise na požadavky Rady reagovala vydáním dvou sdělení. V prvním sdělení „Ukazatele začlenění environmentálních hledisek do společné zemědělské politiky“² byl uveden soubor 35 agro-environmentálních ukazatelů a představen analytický rámec k jejich vytvoření.

Druhé sdělení „Statistické informace nezbytné k vypracování ukazatelů pro sledování stupně začlenění environmentálních hledisek do SZP“³ dále rozpracovalo koncept ukazatelů a označilo možné zdroje údajů a informace nezbytné k tomu, aby bylo možné ukazatele používat.

Zmíněná dvě sdělení Komise dodala koncepční vstup pro projekt IRENA (Ukazatele začlenění environmentálních hledisek do zemědělské politiky) v září 2002. Tato fáze, jejímž cílem bylo vytvořit soubor agro-environmentálních ukazatelů, byla dovršena na konci roku 2005.

Obnovená strategie EU pro udržitelný rozvoj přijatá Evropskou radou v červnu 2006 znovu potvrdila, že je nutné začlenit udržitelný rozvoj do tvorby politik na všech úrovních, a to prosazováním soudržnosti mezi všemi politikami EU a zajištěním toho, aby se hlavní rozhodnutí o politikách přijímala s plným vědomím jejich hospodářského a sociálního dopadu i dopadu na životní prostředí.

3. ZAČLEŇOVÁNÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH HLEDISEK DO SZP

3.1. Pokrok při začleňování problematiky životního prostředí do SZP

Zemědělství se uskutečňuje na velké části území Evropské unie⁴, a má tak nesmírný význam pro zachování environmentálních zdrojů EU. Celá staletí zemědělství přispívalo k vytváření a uchování nejrozmanitějších polopřirozených biotypů a zemědělských krajín, v nichž jsou bohatě a rozmanitě zastoupeni volně žijící živočichové a planě rostoucí rostliny a jež jsou oporou různorodého venkovského společenství.

Během několika uplynulých desetiletí prošlo evropské zemědělství značnými změnami a jejich postup se nezastaví ani v budoucnosti. Rozvoj technologií (např. kvalitnější zemědělské chemické látky, osivo a plemena) umožnila zemědělským podnikům zvýšit výstupy produkce, díky čemuž lépe obstojí v konkurenci. Změny ve využití území a zemědělských postupech související se specializací a intenzifikací však byly rovněž spojeny s nepříznivými dopady na vodu, půdu, ovzduší, biologickou rozmanitost a stanoviště. Opuštění zemědělské výroby v okrajových oblastech dané sociálními a hospodářskými činiteli přitom pro zemědělsky využívané životní prostředí a krajiny venkova představuje vážnou hrozbu.

Nejnovější reformy SZP reagovaly na tuto dvojí hrozbu omezením tlaku, jemuž ze strany zemědělství životní prostředí čelí, a zvýhodněním zemědělství, které poskytuje environmentální služby.

Od roku prochází SZP stále rozsáhlejšími úpravami tak, aby prostřednictvím zásadního reformního procesu odklánějího se od politiky podpory cen a produkce

² KOM(2000) 20 ze dne 26. ledna 2000.

³ KOM(2001) 144 ze dne 20. března 2001.

⁴ Více než 40 % území je v EU-25 užíváno zemědělsky.

směrem k přímé podpoře příjmů a opatřením k rozvoji venkova lépe plnila cíle udržitelnosti. Dalším krokem v tomto reformním procesu byla Agenda 2000, která stanovila, že SZP by neměla pouze zvyšovat konkurenceschopnost zemědělství EU, zaručovat bezpečnost a kvalitu potravin a stabilizovat příjmy zemědělských podniků, ale taktéž vést k přínosům pro životní prostředí, rozvíjet krajinu venkova a podporovat konkurenceschopnost venkovských oblastí po celé Evropské unii.

Reforma SZP pro rok 2003⁵ znamenala pro začlenění environmentálních hledisek do SZP další posun vpřed. Jak v prvním pilíři (politika trhu a příjmů), tak v pilíři druhém (politika pro rozvoj venkova) posílila řadu opatření na podporu využití území a postupů slučitelných s ochranou environmentálních zdrojů.

V prvním pilíři jsou stěžejními opatřeními odbourání vazeb, povinná pravidla podmíněnosti a odlišení. Odbourání vazeb mezi většinou přímých plateb a produkcí snižuje mnohé pobídky intenzivní produkce, kvůli nimž se zvyšovala environmentální rizika. V důsledku pravidel podmíněnosti se plné poskytnutí přímých plateb podmiňuje plněním řady požadavků podle předpisů v oblasti řízení, týkajících se celého zemědělského podniku, a to včetně environmentálních norem. Příjemci přímých plateb jsou rovněž povinni udržovat veškerou zemědělskou půdu v dobrém zemědělském a environmentálním stavu. Odlišením se otevírá možnost převést podporu z prvního pilíře do druhého, což může zvýšit rozpočet, který je k dispozici pro agro-environmentální opatření.

Reforma tržních režimů pro tabák, olivový olej, bavlnu a chmel z roku 2004, spolu s reformou v odvětví cukru z roku 2005 potvrdily nový směr, jímž se SZP začala ubírat v roce 2003.

V druhém pilíři existuje řada opatření s cílem podpořit ochranu zemědělsky využívaného životního prostředí. Nové nařízení o rozvoji venkova pro období 2007–2013⁶ propojuje environmentální opatření s cíli Šestého akčního programu Společenství pro životní prostředí⁷. Strategické směry Společenství pro rozvoj venkova⁸ označují tři prioritní oblasti opatření ke zlepšování životního prostředí a krajiny: biologickou rozmanitost a zachování a rozvoj systémů zemědělství a lesnictví s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajin, ochranu vody a změnu klimatu. Hlavní nová opatření představují jasnější podporu zemědělců v síti Natura 2000 a jiných oblastech vysoké přírodní hodnoty. Zachovává se podpora pro znevýhodněné oblasti a agro-environmentální opatření. Na většinu environmentálních opatření se v budoucnu budou rovněž vztahovat pravidla podmíněnosti.

Tyto procesy, kterými SZP prochází, vyžadují lepší sledování vývoje systémů zemědělské produkce a způsobů využití území na regionální úrovni a jeho dopadů na životní prostředí. Jiné soubory ukazatelů z EU (např. z oblasti strukturálních fondů, udržitelného rozvoje či rozvoje venkova) nebo z dalších mezinárodních organizací (např. OECD, Úmluva o biologické rozmanitosti) sice pracují s některými ukazateli

⁵ Nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce (Úř. věst. L 270, 21.10.2003, s. 1).

⁶ Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (Úř. věst. L 277, 21.10.2005, s. 1).

⁷ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady 1600/2002/ES o Šestém akčním programu Společenství pro životní prostředí (Úř. věst. L 242, 10.9.2002, s. 1).

⁸ Rozhodnutí Rady 2006/144/ES ze dne 20. února 2006. (Úř. věst. L 55, 25.2.2004, s. 20).

agro-environmentálního charakteru, zde však jde o soubor ukazatelů, jehož cílem je poměřovat pokrok začlenění problematiky životního prostředí do SZP, jež posoudí dopad rozhodnutí o politikách, odhalí nedostatky stávajících opatření, objasní, do jaké míry jsou potřeba nové politické iniciativy, a případně lepší způsob, jak se opatření zaměřují na místní podmínky a jak se jim přizpůsobují.

3.2. Nutnost agro-environmentálních ukazatelů jako prostředku, jenž podporuje proces tvorby politik

Začlenění environmentálních hledisek do SZP představuje dynamický proces, který je nutné pravidelně sledovat. Klíčovými nástroji pro splnění tohoto úkolu jsou agro-environmentální ukazatele. Mohou sloužit různým účelům politik:

- poskytovat informace o současném stavu a probíhajících změnách zemědělsky využívaného životního prostředí;
- vysledovat dopad zemědělství na životní prostředí;
- posoudit dopad zemědělské politiky a politiky v oblasti životního prostředí na řízení zemědělských podniků z hlediska životního prostředí;
- podat informace potřebné při rozhodování o zemědělské politice a politice v oblasti životního prostředí;
- poskytnout široké veřejnosti názorné příklady fungování agro-environmentálních vztahů.

Je nutné, aby bylo pomocí uceleného systému agro-environmentálních ukazatelů možné odhalit významné příznivé a nepříznivé účinky zemědělství na životní prostředí a postihnout regionální rozdíly v hospodářských strukturách a přírodních podmínkách. Právě tak bude systém poskytovat cenné informace pro zhodnocení příspěvku zemědělské politiky k zachování environmentálních zdrojů, na nichž namnoze závisí budoucnost zemědělství i celé společnosti.

4. POKROK VE VYTVÁŘENÍ AGRO-ENVIRONMENTÁLNÍCH UKAZATELŮ

4.1. Projekt IRENA

Účelem projektu IRENA bylo pro EU-15 vytvořit a sestavit soubor 35 agro-environmentálních ukazatelů uvedených ve sděleních Komise KOM(2000) 20 a KOM(2001) 144 s příslušnou zeměpisnou platností a pokud možno na základě stávajících zdrojů údajů.

Mezi výstupy projektu IRENA patří:

- 1) 40 přehledů ukazatelů⁹ a k nim odpovídající soubory údajů, které se vztahují na 42 ukazatelů a dílčích ukazatelů;
- 2) *zpráva o ukazatelích* uvádějící přehled agro-environmentálních interakcí, jež vychází z výsledků ukazatelů, a pojednávající o pokroku vytváření a sestavování agro-environmentálních ukazatelů;

⁹ V KOM(2000) 20 se uvádělo 35 ukazatelů, některé z nich jsou však rozděleny na dílčí ukazatele. Na žádost členských států byl navíc přidán ukazatel týkající se emisí čpavku do ovzduší.

- 3) *zpráva uvádějící hodnocení na základě ukazatelů* týkající se začlenění environmentálních hledisek do SZP, která hodnotí užitečnost systému ukazatelů pro hodnocení politik; a
- 4) *hodnotící zpráva*, která uvádí rozbor provádění projektu IRENA a zhodnocení použitých ukazatelů a zdrojů údajů a vymezuje oblasti, na nichž je nutné pracovat v budoucnu.

4.2. Vytváření ukazatelů – nejvýznamnější výsledky

Projekt IRENA vedl k podstatnému pokroku při vytváření agro-environmentálních ukazatelů na úrovni EU-15, a to zejména pokud jde o koncepcce, volbu zdrojů údajů a sestavení souborů údajů. Příloha 1 pracovního dokumentu zaměstnanců Komise uvádí seznam 42 dotčených ukazatelů a dílčích ukazatelů a připojuje k nim jejich definice, zdroje údajů, zeměpisnou platnost a časové řady, které byly použity.

Hlavní výsledky lze shrnout takto:

- ze 42 (dílčích) ukazatelů jich 11 bylo zhodnoceno jako užitečné, 30 jako potenciálně užitečné a pouze v případě jednoho se má za to, že jeho potenciál je nízký; všechny skupiny však obsahují ukazatele v různém stupni dopracovanosti (viz oddíl 6);
- přibližně jedna třetina ukazatelů vychází z údajů z regionální úrovně (NUTS¹⁰ a3); téměř dvě třetiny představují ukazatele na vnitrostátní úrovni; několik ukazatelů oblastí stav / dopad bylo vytvořeno na základě modelovaných údajů nebo případových studií;
- pokud jde o časový horizont, přibližně polovina ukazatelů používá časové řady; osmnáct ukazatelů se vztahuje na období 1990 až 2000.

Projekt IRENA navíc přinesl značné množství informací a odborných poznatků k technické proveditelnosti ukazatelů a jejich výkladu. Bylo získáno velké množství informací týkajících se stavu a trendů environmentálních podmínek, pokud jde o zemědělství, a dostupných opatření, která mají vést k začlenění problematiky životního prostředí.

Prostřednictvím projektu IRENA došlo v otázkách agro-environmentálních ukazatelů k zahájení úzké spolupráce a komunikace mezi Komisí, Evropskou agenturou pro životní prostředí (dále jen „EEA“) a členskými státy. Ty poskytly užitečnou zpětnou vazbu¹¹ k přehledům ukazatelů a Zprávě o ukazatelích, zejména pokud jde o koncepty ukazatelů, kvalitu údajů a jejich prezentaci.

5. AGRO-ENVIRONMENTÁLNÍ UKAZATELE – BUDOUCÍ ÚKOLY

Během projektu IRENA se v případě řady ukazatelů objevila určitá omezení:

- 1) nedostatky v souborech údajů spojených s některými ukazateli, co se týče sladění (např. hospodaření zemědělského podniku), kvality údajů (např.

¹⁰ Klasifikace územních statistických jednotek.

¹¹ Jako konzultační fórum s členskými státy pro projekt IRENA sloužila skupina „Zemědělství a životní prostředí“ Eurostatu ve spolupráci se zemědělskou skupinou EEA-EIONET.

- genetická různorodost), zeměpisné platnosti (např. kvalita vody) a/nebo dostupnosti datových řad (např. oblast využívaná ekologickým zemědělstvím);
- 2) modely, z nichž vycházel výpočet některých ukazatelů, si vyžadují zkvalitnění metodologie nebo další prověření hodnoty (např. eroze půdy, kvalita půdy);
 - 3) nadále je některé ukazatele potřeba zlepšit z koncepčního hlediska (např. hospodaření zemědělského podniku, stav krajiny, zemědělské oblasti vysoké přírodní hodnoty).

Uvedenými omezeními se užitek ukazatelů pro agro-environmentální analýzu neztrácí. Spíše se díky nim ukázalo, že je na daných ukazatelích třeba dále pracovat a koncepčně i metodologicky je zlepšit, zkvalitnit metody shromažďování údajů, podle potřeby vytvořit nové soubory údajů a zkvalitnit stávající modelovací nástroje nebo ověřit jejich hodnotu.

Podle stupně dopracovanosti lze ukazatele IRENA rozdělit do tří kategorií (viz také tabulka v příloze):

- A. plně použitelné ukazatele s dobrou koncepcí i odstupňováním a dostupnými údaji na vnitrostátní a případně regionální úrovni;
- B. dobře definované ukazatele, které však nenaplnily svůj vypovídací potenciál z důvodu nedostatku regionálních nebo sladěných údajů či v důsledku slabín modelovacích přístupů, na nichž jsou založeny;
- C. ukazatele, k jejichž plné použitelnosti je potřeba podstatných zlepšení; do této kategorie náleží ukazatele, jež je nutné zlepšit koncepčně i metodologicky, a ukazatele, v jejichž případě platí, že stávající příslušné údaje nedosahují potřebné kvality, je třeba k nim shromáždit údaje nové nebo že jejich modelový podklad je potřeba dále propracovat nebo ověřit jeho hodnotu.

Platnost ukazatelů je kromě toho nutné rozšířit taktéž na nové členské státy.

6. DALŠÍ KROKY: PRÁCE NA AGRO-ENVIRONMENTÁLNÍCH UKAZATELÍCH V BUDOUČNU

Pokud jde o práci na agro-environmentálních ukazatelích v budoucnu, lze na základě výše uvedených poznatků označit tyto tři klíčové úkoly:

- zefektivnění souboru ukazatelů IRENA současně se zdůrazněním jeho významu pro účely politik;
- sjednocení vybraného souboru ukazatelů spojené s jeho rozšířením na nové členské státy a potlačení stávajících slabých stránek;
- zřízení trvalého a stálého režimu, který je nezbytný pro dlouhodobé fungování systému ukazatelů.

6.1. Zefektivnění souboru ukazatelů IRENA a zdůraznění jeho významu pro účely politik

V souvislosti s koncepčními a technickými omezeními některých ukazatelů je třeba pečlivě volit, které ukazatele patří na seznam těch, jež se mají zachovat a dále propracovávat.

Klíčovým kritériem by při tom měl být význam jednotlivých ukazatelů jakožto informačního nástroje pro tvorbu politik. V tomto ohledu je nutné mít na paměti, že sledování stupně začlenění problematiky životního prostředí zahrnuje několik úrovní analýzy a hodnocení, jež se týkají např. konkrétních odvětvových opatření, horizontálních nástrojů politik, programů rozvoje venkova atd., v rámci celkové strategie začlenění. Pro provádění analýz na těchto různých úrovních je důležité mít k dispozici ucelený soubor agro-environmentálních ukazatelů, který postihuje regionální rozmanitost systémů zemědělské produkce (např. specializace, skladbu produkce, pěstitelské a chovné metody) a odhaluje rovněž jejich příznivé i nepříznivé vlivy na různé environmentální zdroje. Celý soubor ukazatelů by navíc mělo být možné přizpůsobovat podle budoucích potřeb politik, např. v důsledku vyvíjejících se vodních politik, nových opatření SZP nebo trendů v širších sociálně-hospodářských souvislostech.

V současné době se uvažuje o zařazení některých agro-environmentálních ukazatelů do společného rámce pro sledování a hodnocení programů rozvoje venkova na období 2007–2013. Tyto společné ukazatele se týkají prioritních otázek životního prostředí, tj. biologické rozmanitosti a oblastí vysoké přírodní hodnoty, vody a změny klimatu¹².

Dalším kritériem pro volbu ukazatelů, které mají být zachovány, je technická proveditelnost jejich dalšího propracování. V rámci projektu IRENA se ukázalo, že některé ukazatele jsou příliš komplikované nebo že jejich vytváření by si vyžádalo nepřiměřené investice zdrojů.

A konečně, do budoucna se navrhuje, aby se s některými ukazateli IRENA pracovalo jako s dílčími ukazateli jiných ukazatelů, s nimiž úzce souvisejí.

S ohledem na vztah k různým úrovním sledování stupně začlenění problematiky životního prostředí a na základě dosavadních výsledků Komise navrhuje:

- udržet základní soubor 28 ukazatelů, který obsahuje 26 ukazatelů IRENA a dva nové ukazatele, které se k agro-environmentálním otázkám vztahují (viz tabulka v příloze).

6.2. Sjednocení vybraného souboru ukazatelů spojené s rozšířením na nové členské státy a potlačením stávajících slabých stránek

Projekt IRENA do značné míry naplnil svůj cíl a využil dostupných a snadno přístupných agro-environmentálních informací a údajů na úrovni EU-15. Nyní je důležité, aby se udržela funkčnost zefektivněného souboru ukazatelů, aktualizovaly příslušné databáze a jejich působnost rozšířila i na nové členské státy.

Neméně důležité však je, aby byla překonána omezení, která v současné době snižují vypovídací potenciál některých ukazatelů. Za tímto účelem je během přechodného období třeba vyvinout úsilí při koncepčním a metodologickém zkvalitnění těchto ukazatelů, shromažďování nezbytných údajů nebo zlepšení přístupu ke stávajícím údajům, zejména na regionální úrovni. V tomto ohledu je nezbytné plné zapojení a nasazení členských států, protože právě ony jsou za shromažďování údajů odpovědné.

¹²

Jedná se o tyto ukazatele: populace poľního ptactva, oblasti vysoké přírodní hodnoty, bilance živin a výroba energie z obnovitelných zdrojů.

Komise navrhuje:

- dále rozvíjet stávající právní předpisy související s údaji z oblasti zemědělství, ať už statistickými či administrativními, s ohledem na potřebu efektivnějšího získávání údajů pro agro-environmentální ukazatele;
- případně zavést či propracovat nové průzkumy EU, týkající se zejména postupů hospodaření v zemědělském podniku a využívání jeho vstupů;
- v souvislosti s postupující aktualizací Zemědělské účetní datové sítě (FADN) prověřit, do jaké míry by se mělo zlepšit a rozšířit využívání FADN pro uspokojování rostoucí poptávky po agro-environmentálních informacích a analýzách;
- podle potřeby zkvalitnit modelovací rámce a ověřit jejich hodnotu ;
- nadále hledat kvalitnější ukazatele pro zemědělskou biologickou rozmanitost, stanoviště a krajiny;
- prozkoumat možnost získávání kvalitnějších údajů:
 - ze systémů monitorování životního prostředí, zejména podle rámcové směrnice o dusičnanech, rámcové směrnice o vodě a směrnic o ptácích a přírodních stanovištích;
 - prostřednictvím prostorových metod (např. přiřazení údajů z oblasti zemědělství získaných na správní úrovni k jiným zeměpisným jednotkám) a dalších postupů souvisejících s prostorovými daty (např. plošné průzkumy, georeferenční metody);
 - od poskytovatelů neveřejných údajů (např. společná celoevropská databáze pro monitorování ptactva); v důsledku toho může nastat potřeba sjednocení a sladění stávajících souborů údajů s cílem zvýšit jejich transparentnost a kvalitu;
 - prostřednictvím dalších evropských iniciativ, jako jsou globální sledování životního prostředí a bezpečnosti (GMES) a prostorová informační infrastruktura v Evropě (INSPIRE);
 - prostřednictvím globální soustavy systémů pozorování Země (GEOSS);
- zintenzivnit koordinaci s dalšími činnostmi souvisejícími s ukazateli¹³.

6.3. Zřízení trvalého a stálého režimu, který je nezbytný pro dlouhodobé fungování systému ukazatelů

K vybudování informačního systému pro sledování stupně začlenění problematiky životního prostředí nestačí pouze vymezit příslušné ukazatele, výpočetní metody a zdroje údajů.

Plně funkční systém sloužící různým účelům tvorby politik vyžaduje, aby se úsilí vynakládáné po určitou dobu v rámci projektu IRENA přetvořilo ve stálý proces

¹³

Viz poslední odstavce kapitoly 3.1.

systematického shromažďování údajů, které jsou potřebné pro vytvoření, sestavení, udržování a aktualizaci ukazatelů. Je tedy potřeba, aby byl pod vedením Eurostatu zřízen trvalý a stálý režim vycházející z těsně spolupráce se statistickými úřady členských států a ministerstev zemědělství a životního prostředí a ve spolupráci s dalšími evropskými orgány (např. EEA).

Zřízení trvalého a stálého režimu by mělo být přednostním úkolem při dalším vytváření ukazatelů na úrovni EU. V rámci toho úkolu je nezbytné jasně určit a mezi partnerské instituce rozdělit odpovědnost za správu nového trvalého informačního systému, aniž by se tvořily nové byrokratické struktury.

Komise navrhuje:

- zřídit trvalý a stálý režim, který je nezbytný pro dlouhodobé fungování systému ukazatelů. Jedná se o dlouhodobý projekt vyžadující podporu a plné zapojení a nasazení členských států, zejména pokud jde o shromažďování a předávání nezbytných údajů.

PŘÍLOHA

Návrh sjednoceného souboru agro-environmentálních ukazatelů

DPSIR		Číslo	Ukazatel	Stupeň dopracovanosti	Hlavní omezení / potřeby zlepšení ¹ (X)				
Oblast	Podoblast				Koncepční zlepšení	Zkvalitnění modelu	Dostupnost regionálních údajů	Kvalita údajů ²	
								S	J
Odezva	<i>Veřejná politika</i>	1	Agro-environmentální závazky	B					X
		2	Zemědělské oblasti podle Natura 2000	A					X
	<i>Technologie a kvalifikace</i>	3	Úroveň kvalifikace zemědělců a používání environmentálního poradenství pro oblast zemědělství	A/B	X				X
	<i>Tržní signály a postoje</i>	4	Oblast využívaná ekologickým zemědělstvím	A					
Hnací síly	<i>Využívání vstupů</i>	5	Spotřeba minerálních hnojiv	B			X	X	
		6	Spotřeba pesticidů	C			X	X	
		7	Zavlažování	A					
		8	Využití energie	B	X		X	X	
	<i>Využití území</i>	9	Změny využití území	B			X		
		10	Skladba plodin / hospodářských zvířat	B	X			X	
	<i>Hospodaření zemědělského podniku</i>	11	Postupy hospodaření v zemědělském podniku	B/C	X		X	X	
	<i>Trendy</i>	12	Intenzifikace / extenzifikace	A				X	
		13	Specializace	A					
		14	Riziko nevyužívání půdy	C	X	X			

Návrh sjednoceného souboru agro-environmentálních ukazatelů (pokračování)

DPSIR		Číslo	Ukazatel	Stupeň dopracovanosti	Hlavní omezení / potřeby zlepšení ¹ (X)				
Oblast	Podoblast				Koncepční zlepšení	Zkvalitnění modelu	Dostupnost regionálních údajů	Kvalita údajů ²	
								S	J
Tlaky a přínosy	Znečištění	15	Bilance dusíku	B			X		X
		16	Riziko znečištění fosforem	nové	X	X	X	X	X
		17	Riziko v souvislosti s pesticidy	nové	X	X	X	X	
		18	Emise čpavku	B		X	X	X	X
		19	Emise skleníkových plynů	A					X
	Vyčerpání zdrojů	20	Odběr vody	C			X		X
		21	Eroze půdy	B	X	X			
		22	Genetická různorodost	C	X		X		X
	Přínosy	23	Zemědělské oblasti vysoké přírodní hodnoty	C	X				
24		Výroba energie z obnovitelných zdrojů	B	X		X	X	X	
Stav / Dopad	Biologická rozmanitost a stanoviště	25	Populační trendy polního ptactva	B			X		X
	Přírodní zdroje	26	Kvalita půdy	C	X		X		X
		27.1	Kvalita vody – Znečištění dusičnany	B			X		X
		27.2	Kvalita vody – Znečištění pesticidy	B			X		X
	Krajina	28	Krajina – stav a rozmanitost	C	X	X	X	X	X

¹ Další podrobnosti k popisu a odstupňování ukazatele a k jeho potřebným zlepšením uvádí příloha 2 pracovního dokumentu zaměstnanců Komise.

² Zdroje údajů, jež je potřeba zkvalitnit: S = zdroje statistických údajů (např. Zjišťování o struktuře zemědělských podniků), Zemědělská účetní datová síť; J = jiné zdroje (např. administrativní údaje; výroční zprávy o pokroku při provádění programů pro rozvoj venkova).